

یازان : ساوه نین خرقان بخشی نین بندا میر
کندیندن، عدلیه وکیلی - علی کمالی
=====

" عاشیق رضا علی "

یازیلی تاریخ گؤسته ریرکی، آسیا، اوروپا و افریقا دا تورک لرین
حربی ونظامی قدرتلری ایلن مغلوب اولان ملت لر، چالشیلار، اغوزنظامی
مغلوبیت لرینی تورک لرین مدنیتینه و دیلینه یوروش کتیرماق ایله
جبران ائدیب و یغرینی دولدورسونلار، بونا گؤره، دونیا نین قورخاق،
چوروموش و پوزولموش وایکی اوزلو خودپرست اقوامی، اغوز ادبی اثرلر-
ینده تورک لری قان تۆکن و چپا وولچی و... تا نیتدیرماقا دالاشیلار.
حال بوکی، تورک ملتی اغوز حربی فتحلری یا ناشیندا حقیقتده علمی و تجاری
وصنعتی غلبه لره یفتیشیب و دونیا نین بیرچوخ ملت لری نین هر بیرسی-
نی بیربو جا قا سیخیلماقدان قورتاریب و قئیرمه و سیاسی حدوسدلری
آرادان گؤتوروب و آرابیر-آرابیر مدنیت لری بیریرینه یا ویخلاشد-
یریب دیر. نئجه کی، تورک لرین بیر بوداغی باروت، قطب نما یا خشی کاغذ
و چا و (اسکناس) ی، یئر کوره سی نین گون چیخاندان - گون باتانینا قدر
آپارییلار و بوگونکو مدنیتین نظامی، علمی، تجاری پایه سینی تۆکوبلر.
تورک لر اسلام دینی ظاهر اولاندا، اونون پئشوا زینا گئدیب و اغوز-
لری اونو دونیا دا یاییب و آیری ملت لره هدیه و سوقات آپارییلار، نظره
گلیرکی، تورک لرین اسلام دینینه علاقه لری اورادان باش ووروب کی اسلام
مکتبی وقران کریم، بشریت ایچون نازل اولوبدور، نه عرب، عجم، تورک،
هندی، چینی، اروپائی، آفریقائی و آیری مخصوص، بیر قوم یا ملت یا جمعیت
ایچون و بودلیله گؤره دیرکی قران مجید آیه لرینده عزیزتاری بشر (ناس) ی
مخاطب قرار وئریب و مکرر بویوروب "یا ایها الناس" و هرگز بویورماییب
"یا ایها العرب" یا "یا ایها الفارس" یا "یا ایها العجم" یا "یا ایها لترك" یا
"یا ایها الصینی" و... بوگونده اسلام قدرتیندن دیرکی، ایرانین تورک
ملتی پهلو ی لر کیمی شوونیست لر الیندن قورتولوب و اغوز شیرین تورکی
دیلی ایله ن یازیب و دیلله شیر.

گاهدان تورک لرین مدنی اوردولارینا نوح طوفانینا بنزه رطوفانلار
یوروش کتیریب و اولارین بساطلارینی بورویوب و آپاریب و اغوتوبدور. بو

اضطرابی و دوشگون و چوکوک حالتلرده، تورک ائللری نین یگیت لیری،
اؤزلرینی سئلره ووروب، تورک مدنی، علمی و ادبی ذخیره و خزینه لریندن
چکی ده یونگول، قیمت ده آغیر اله گلن معنوی اثرلری، گؤتوروب و داغلار
باشینا قاچیب یا نوح کیمی نجات گمی سینه قویوب و طوفا نلاردان و کولک
لردن قورتارایبلار، دشمک اولارکی، تورک مدنیتی نی و ادبی اثرلری نی
حادثه لردن نجات وئره نلر و اوطوفانلارین نوحلاری، بیزیم چوخ اردملی
گؤرکملی و سئوملی "اغل عاشیقلاریمیز" دیلار.

بیز تورک لرا و بابتدن اؤز عاشیقلاریمیزه تاریخلر بویوچک افتخار
اٹله مهلی و بورجلویوک، عاشیقلار نئجه کی، آدلاریندان ادراک اولونور،
اؤز انسانی و ملی علاقه و مسئولیت لرینی عشق "ایمان" قدرتی
وسیله سی ایلن بجه ریب و آدمیت خاطرینه، آدام اوغلانلاریندان یا مانلار
گوروب آما گئنه چوخ- چوخ آغیرلیق ایلن اؤز ملی و انسانی بورجلارینی
ادا ائدیبلر.

اوزا مانلار کی، دفترلر بیرتیلیب و کتابلار سولارا آتیلیب و قلم لر
سیندیریلیبلر، تورکون سوادسیز یا سوادلاری آزا اولان عاشیقلاری اؤز
ائللری نین مدنیتینه و ادبیاتینا قوللوق ائتمک لرینی ضروری بیلر
لر، بیر آیری سؤزیله دئیسین کی تورکون بو قهرمانلاری و ایگیدلری هر
بیری بیردونیانی نوبه ایلن اؤز دؤش لرینده، چیکین لرینده و بیغین لر-
ینده سلخالیب و گلن تورک لرین دوز و قهرمان اوغوللارینا تاپشیریبلار.

بیزیم مدنی و ادبی و قیمتی خزینه لریمیزین بو همیشه اویق قراول
لارینی قرا وولخانانان قاچیرتماق و حواسدان سالماق ایچون غرضلی
اقوامین شوونیستلری و تک اوخ آتالاری ناحیه سیندن اولارا چوخ تهمت
اوخو آتیلیب و حرمتسیزلیک اولونوب دور، آما بیزیم دردیمیز بودگیل،
تورک لر او زامان اینجیب لرکی، اؤز اغلیمیزین بعضی لرینی تانیمای-
یانلار و یادلارا آلت اولانلار، او غرضلی اؤزگه غنیم لرین تاثیر و تحریک
لری آلتیندا قرار توتوپ و یادا یار اولوب لرگتیرن
ماهان (بهانه) لار ایلن شاهی ادبیاتین اوستادلارین، یعنی عاشیقلار-
یمیزین اورهک لرینی سیندیریبلار.

عاشیقلار هنرمند اولدوقلارینا گؤره احترامه قابلدیرلر و چون
اؤز قدرلرینه گؤره حرمت گؤرمه یب لربلکه گاهدان دا اولارا اهانت

اولونوب، حددن آرتیق مظلوم واقع اولوبلار، عاشیقلارین حیات تا ریخلاری
گؤسته ریرکی، اونلارین چوخو سوادسیزیمیشلار، البته بویوخلوق ویوخسول-
لوق صفتی اونلاری تورک خلقلری نین یوخسول و عامی و عمومی طبقه سیند
آییرما ییب، بلکه داها دا اونلارا یا ویخلاشدیریب و با غلابدیر و عاشیقلارین
صفالی گؤزلرینی اورهک لریندن قالخدیرماقا و خلق کوتله لری نین اورکله
اگلهشدیرماقا باعث اولوبدور.

عاشیقلار "خلقت نامه"، "وجودنامه" عنوانلاریندا بیچیم لر یله
اؤز خلقلرینه حیاتین خط شیرینی ترسیم ائدیبلر و اونلارا زندگانلیق
یولونو گؤسته ز مکده معین مثبت یاردیم لر ایله یب لر خلقین دینی مسئله-
لرینی آچیب و شیطانین الینی اؤز اخلاقی اورگتله لری ایله با غلاما سیندا
جدی آددیملار آتیبیلر. تازی حمدینده و پیغمبرلر، اولیاء اوصیا، معصوملار و
اون ایکی اماملارین وصفینده گؤزه ل - گؤزه ل سؤزلر سؤیلویوب و اورهک
یا نان انسان پرور و حقیقی روحانیلار حالتیندا خلقین ارشادینا همت
ا ئدیبلر. اؤز اوستا دنا مه لری ایلن اخلاقی و حیاتی موضوعلاری گئنیش
کوتله لره اؤگره دیبلر، قوشمالاردا - قهرمان سیمالاریندا یا خشی انسانلار
دان و پیس آدما دلاردا ن نمونه گؤسته ریبلر. تاریخ، جغرافیا و بیر پارا
علمی سوژه لری سؤزلرینده یئرله شدیریب و ائللین اوشاقلارینا و گنج لرینه
تربیت ایچون اؤگود و ثریبلر، طویلاردا ویا سالاردا گؤزللمه و ییر "ییغ"
اوخویوب ویا نیقلی و صدقلی سازلاری ایله ائل لر ایلن گولوب و آغلاشیبلار.
تورک ایرانلیلارین مدنی و ادبی اثرلرینی خطر و آفت لردن سا خلاصه ق
باره سینده، عاشیقلارین چوخ اهمیت لی نقشلری و اریمیش و بونقش آذربایجان
دان آیری دوشن ایران تورک لری باره سینده چوخ آیدین دیروگؤزه چیر-
پیر نجه کی، سؤزون قیساسی، دئمک اولور، همدان، تاکستان، قزوین، ساوه،
بغیین زهرا، شهریار، ورامین، قم، تفرش و اراک تورک لری نین دیل لرینی
و مدنیت لرینی قورویوب سا خلاصه قنلار اکثر عاشیقلارا یمیشلار.

عاشیقلار، کورا و غلو، شاه اسماعیل، عباس و گولگز، ورقا و گولشا، محمد
تیفارقانلی، محمود میرزا، غریب و شاه صنم، اصلی و کرم، طاهر میرزا، صیدی،
خسته قاسیم، تلیمخان، حماسی و عشقی ناغیللاری ایلن تورک لرین قهرمانلار
ری نین خاطره لرینی و دیلینی دیریلدیبلر و سینه لره یا یدیریب و دیل لر
ازبری ائدیبلر. ساوه منطقه سینده اله گلن بیاضلاردا قدیم عاشیقلار دان،

بیرچک، دانلی یا وانلی، گویچک یا گرچک قاراقانلی غیبعلی یهکی، دئییب
 : " قاراقان گووه نسنین اؤز محالینا * اونون غیبعلی تک سخندانلی وار"
 قارشلی گلیریک، اما ساوه نین معاصر عاشیقلاری نین بیر عده سی کی
 چوخلاری دا حق دونیا یا گفدیبلر بونلاردیرلار: کرفیسللی: عاشیق محمد
 علی- شاهسون کندلی: عاشیق علیجان - سنگگلی: عاشیق رضعلی، عاشیق -
 محمد حسین، عاشیق معصوم هنرمندی، عاشیق محمد حسن هنرمندی - سرغلی لی:
 عاشیق عبدالله (دوغما کوروموش)، عاشیق میرزا حسین، عاشیق بیرام، عاشیق
 مهرعلی - زنبیرلی: عاشیق تیمورخان، عاشیق اسماعیل، عاشیق میساک،
 عاشیق آشوت، عاشیق وارتان عاشیقی- حریقانلی: عاشیق علی وئوردی،
 عاشیق سبزلعلی - یوخاری چاناقچی لی: عاشیق ساوالان، عاشیق سامور، عاشیق
 سیواک -، اردمینلی: عاشیق حاتم، عاشیق علی - آشا قاناقچی لی:
 عاشیق نظرعلی، عاشیق حیدرعلی، عاشیق رجب جوانشیر- آق قلعه لی: عاشیق
 سهلعلی - کهک لی: عاشیق علی - علیشاهی: عاشیق یوسف - بیره لی: عاشیق
 اسماعیل شاهمرادی - ازبیزان لی: عاشیق علی - کشگیرلی ویغنگی کندلی
 :عاشیق شوما ور- لارلی: عاشیق بهرام، عاشیق سووامان - پیغمبرلی: عاشیق
 فرمان - وارا مالی: عاشیق فرجالله - زاویه لی: عاشیق محرم سلمانلی،
 بندچالی: عاشیق یوسف سلیمانلی بیگدلی- صوفلرا ئلیندن: عاشیق محمد-
 علی زمانلی و بالآخره عاشیق مسیح الله و عاشیق بالاخان و باشقالاری. نتیجه کی
 آدلاریندان درک اولونور ساوه عاشیقلاری نین بعضی لری ارمنی دیرلر،
 ارمنی لری ائله کی محله شایع دیر شاه عباس ارمنستاندان خرقان اؤلکه
 سینه کؤچوتدور و بدور، لزگی احمد، خویلو وارطان او مشهور ارمنی لردند-
 برلر کی، تورک لردن محبت گؤروب و تورک ادبیاتینا درین علاقه تاپیب و
 اؤزلری تورک شاعرلری و عاشیقلاری سراسینا داخل اولوبلار، ساوه منطقه
 سینده ده ارمنی لرتورک ادبیاتینا علاقه باغلایب و بودیلی یا خشی اؤگ
 ره شیب و حتی دیلیمیزه رواج و رونق وئرلردن اولوبلار، ارمنی تورک
 عاشیقلاری بیزیم خلقیمیزه و دیلیمیزه قوللوق ائدیبلر و قارشیسندا دا
 خرقان تورک لریندن چوخ احترام گؤروب و بولر و بوا یکی قوم قرنلر بویوقونشو
 اولوب بیر- بیرلی ایلن یا ناشی یا شاییب و شیرین و یا خشی و جالب مشترک
 خاطرلر یا رادیبیلار، خرقان ارمنی لری تاریخ صحنه سینده ده اؤزلرین گؤ-
 سته ریب مشروطه انقلابیندا، یپرمخان بایراقی آلتینا ییغیشیب و آزادلیغا

قوللوق ائله یبلر، بو ارمنی لردن ایکی کیشی بیرى کدخدا سا والان بیرى ده، عم اوغلو سو جهانگیرخان - بیریم خانین مخصوص قوروجولاریندان ایمی - شلار، خودان آدلی بیر آیری سا وه لی ارمنی ده بیرم خانین ارمنی مجاهد لرینده نیمیش .

خرقان ارمنی لر ایچینده هامی دان باشقا و آدلیم عاشیق "شوما ور" دیر. شوما ور او جا بویلو یوموش، ائله کی بویو ایکی آرشیندان دا آرتیق ایمی، قیافه سی ده چوخ قشنگ و بیقلاری دا چا خما قی ایمی و حد دن آرتیق جگرلی و شجاع ایمی و دئییه نلره گؤره بیر سفرده اون ایکی اوغروا ونو یولون کسرلر ولی او، اوغرو لارین ها میسینی ووروب و بیر یسینده اولدورر، عاشیق شوما وردن بیر آیری دئمه لی خاطر ده بودورکی آخرقانین مصرقان کندینده عاشیق تیمورخان ایله طوی دا چالیب و او خویا رمیش کی، خبر گلر قزاق دیویزیونونون رئیسی و خرقانین بعضی کندلری نین صاحبی "سرور - هما یون" مصرقانا وارد اولور، عاشیق لاردان ایسته بیر لرکی، سردارهما یون نون "پئشوا زینه گئدیپ، اونون حضوروندا چالیب و سؤزو سا زیله اونا خوش گلدین دئسینلر، عاشیق تیموری، سردارین دبدبه و کیکبه وهیبتی نین سهمی باسار و گئری یه قاییدار، آما عاشیق شوما ور تمام شجاعت و گولرا وزله گؤزه ل سا زچا لاجالا حال مناسبی "تلیمخانین" نقطه سیز سؤزلریندن بیر سردار قافیه لی شعری او خورکی، چوخ جالب و اغوزیئرینده واقع و قابل توجه اولار، تلیمخانین سردار قوشما سی بودور :

سردارا گرهک

* سوودا دا اولما سا سر، دارا گرهک	* گرهک، گؤوول، وارمک ما هرولارا
* ما هرولار مدام سر، دارا، گرهک	* سورمه لی، و سمه لی اولدو حاما مدا
* حسودا کم مهر و سرد، آرا گرهک	* ملول اولما، دلدار درده، دگول
* اصل اولما سا، صالح ولور کس مگه ؟	* اودم دورار مسلسل لر، اسمه گه
* آس و کسمک اولور سردارا گرهک	* مراد هر دم وورور آس و کسمگه
* وئرسه درد وائلم سراسر آلم	* گؤک، کلاهم، اما سراسر آلم
* کاس و سلم و تور، سردارا گرهک	* حکمه رام اولدولار، سراسر عالم
* کسر ادادی، عالم لرده آد اولسا	* "طلم" مطرود آداملاردا، دادا ولسا
* حسودلار وورولا، سر، دارا گرهک	* اگر عدل و عالم لرده داد اولسا

(* شاعر بوندان اغوزروکی، بوشعرده نقطه داخل اولما سین اغوز آدی اولان "تلیم" سؤزونو دسته لی "ط" ایلن یازمیشدی .

یوخاریدا آدلاری چکیلن عاشیقلار چوخدری سوادسیزا ولوب و اغوزلری ده شاعر دگیلمیش لر بلکه آیری عاشیقلارین اغوزلریندن سؤیله ییب و استفاده ائده ر میشلر ولی بعضی لری ده غیبعلی، مهدی و سنگک لی رضعلی یا عاشیق رضعلی کیمی شاعریمیشلر .

عاشیقلار ادبیاتی شفاهی اولدوغونا گوره نئچه خصوصیتی وار : بیر خصوصیتی بودورکی، دیلدن دیله گئچنده چوخ تغییرتا پیب و عبارت لری و گاهدان دامصراعلاری و بیت لری دگیشلیبیدیر و بیر آیری حالتی ده بودورکی، یا شاییش حادثه لری و سوادسیز عاشیقلارین دونیادان گئتمه لری چوخ سؤزلری اونلارین اغوزلری ایله تورپاق آلتینا آپاریبیدیر .

ساوه محالی نین معاصر شاعر - عاشیقلاری نین چوخ آدلیمی سنگک لی "عاشیق رضاعلی" دیر . رضعلی، سوادسیز اولسادا شاعریمیش و گوزهل قوشما لار یارادیبیدیرکی، دوشدن - دوشه و دیلدن - دیله اونون سؤزلری نقل اولونور، سنگک ، ساوه نین مزلقان - مزدقان (نوبران) بخشی نین قویا یا (کوهپایه) کندلریندن بیریمی دیرومرغی "تلمیخان کندی" کندی نین قوزغی (شمال) سمتینده قرار توتوب و بوایکی کندین تورپاقی بیربیر - یینه یا پیشیقدیر، بوکندین اهالیسی چیلخا تورک و چوخ مهربان و قوناق سئوه ندیرلر و کتداغوزو بیریاغشی منظره لی یئرده واقع اولوب و مزلقان جلگه سینه باخیر، واجاداغلاری و دورنا گوزلو بولاغلاری و صفالی باغلاری واردیرکی، بیزیم امی و سوادسیز عاشیق - شاعریمیز "رضعلی" بورادان باش قووزایب دیر .

"عاشیق رضعلی" ۶۰ - ۵۰ ایل بوندان قاباق (با تمنای یئددی قرا - نلیقدا) فوت ائله ییب رضعلی اورتا بولو و سغیرک سا ققاللی ایمیش کی گاه دان دا بو باره ده اونونلا باش - باشا قویوب، طراقت ائدیر میشلر، نئجه کی "حسین" آدلی سنگک لی بیر آیری شاعر مناظره لرین ده رضعلی یه خطاب بئله دئیب :

بوقیل لر و قاللار نه دی ؟ خدام اغل دورسون او بدی
قجیر دگیل سرکرده دی "کوسا قاداش - کوسا قاداش"
جوانلیقیندا، قیرمیزی ماخلدن دون "اویما" گئیه ر مییش و اویمانین
یا خاسی ایپکدن ودالی بوزوم - بوزوم و بورکوکه چه دن اولار مییش، یای دا
"هورمه کالاش" و قیشده دغوستک "گئیر مییش" (*) .

(*) دغوستکی سیغیر (اغکوز) دریمی نین گونوندن قئیره ر میشلر .

رضاعلی نین آتاسی غلام "غلامعلی" اوجا بویلو و بوجهدن او اؤلکه ده
آدلیم ایمیش (مشهورا یمیش) نئجه کی، مرغی لی جعفر دای آدینا بیر کندلی
اؤکوزونو بجه رماق و ساخلاماق ایچون بیرایل قیشدا عاشیق رضعلی یه
تاپشیرار و سیغیر "کنفت" له شیب و عجز اولدوقونا گؤره عاشیق رضعلی
بیر بئش بند دئییب کی، بیریندن بودور:

بولاق باشی خوروزونان توپوقدو حیوان سیغیر اونیوگورجک هووخدو
گؤیه بولود گلیبها واسووخدو جانین آل دیشینه گئچقادان آلیم
بوخبر جعفر دای قولاغینا چا تیب، مرغی تلیمخان اولاده سیندن او—
لان میرزا مرادخانان ایسته ییب کی، عاشیق رضعلی یه جواب وئرسین، او
دا بیر بئش بندلیک جواب وئریب او و شعرده رضعلی نین آتاسی نی اوجا
بویلو اولدوغونا گؤره "شام کؤلگه سی" آدلاندیریب و دئییب:

سنگک ده دئییب جوشموشان جوشوب سن حددن آشمیشان
یاخشی گیریمه دوشموشان شام (*) کؤلگه سی غلام اوغلو
قیسا سؤزبوکی، عاشیق رضاعلی غلامعلی اوغلودور او ونلارین آتا،
با بالاریندان هله لیک بیزیم الیمیزه مشخصات یئتیشمه ییب دیر. رضا علی
آسیه خانم آدلی بیر قادینینان اوله نیب او ونلاردان ایکی اوغلان بیر
بیری محمدخان رضائی و بیر علیخان رضائی آدینا عمله گلیب لرکی، محمد
خانان عباس و عباسدان علی و علیخان رضائی دان داستاره و بی بی ناز
آدیندا ایکی قیز خلقی توره ییب لر.

رضعلی نین بیر قارداشی، نورعلی آدیندا ساوادلی و "ملا" ایمیش و
رضعلی دئییه ن شعرلری قلمه آلامیش، اما روزگارین عجیب ایشلریندن بیر
ده بودورکی، "ملا قارداش دان" هئج اثر قالما ییب ولی "سوادسیز قارداش
عاشیق رضعلی" دن بیر دیوان یاخشی — یاخشی سؤزلر قالیب دیر. رضعلی
نین اولکی قادینی پریزاد آدیندا ایمیش کی، گنجلیق زمانی فوت ائدیپ
وبئله کی سنگکین قوجا لاری، مخصوصا "عاشیق محمد حسن هنرمندی" نقل ائده ر
دی او خانیمدان سنگکدن بیر "چره ک" ملک رضعلی یه ارثیه یئتیشب دیر.
شاعرلیق بیر ائله هنر دیرکی، یالنیز، انسانین فطرتینده اولور، عاشق
رضعلی چون یازماق و اوخوماق بیلمزیمیش، او فطری و طبیعی و خدا وئرگی
سی حالتا وندا چوخ گوجلوا یمیش و بوخا صیتینه گؤره، طبیعتده چوخ یاغلی

(*) شام = کاج آغاجی .

ایمیش و سۆزلرینده ، داغلاردان ، باغلاردان ، چایلاردان ، بولاقلاردان چوخ
تعریف و توصیف ائدیب دیر . دئماق اولورکی ، رضعلی طبیعت شاعری دیر
داغلار باره سینده ملاحظه بویورون کی ، نه گۆزل سؤیله میش :

داغلار

گؤوول قالخیب یوواسیندان	بیر سیزی دولانا داغلار
گزه چای و چمن لری	چشمه زده سولانا داغلار
گئجه - گونوز ، یغیه رم غم	سازیم اولوب منه همدم
نه اوتورویسوز خاطر جم	باخمیرسیز بویانا داغلار
مدام سیز نازو ، نعمتلی	باهاردا باغیز جنتلی
دوققوز آی سالی ، صحبتلی	اوج آیز ویرانا داغلار
هان یارو یولداشلاریز؟	سیز یلدا بیر قارداشلاریز
اوجوبلار طوطی قوشلاریز	گئدیبلر آراناداغلار
دئمه سین لر من دلی یم	دیندیرسه لر چوخ دولیم
تانی بین سیز "رضعلی" یم	وئرمه بین بوراناداغلار

رضعلی ائل شاعری دیر ، گؤرون چؤلر ، ائلر ، گولر ، چایلار و سئلر
وصفینده نه یاخشی سؤیله ییب ؟

چؤل وقتی دیر

دلی گؤوول ، پرواز ائیلیم	دی دور دولان ، چؤل وقتی دیر
گئت گزگینن سرحدلری	قونار ، کؤچر ، ائل وقتی دیر
هاوا بیلدیردی قیشینی	باهار اونون همنشینی
بولود آلدی داغ باشینی	چایلار جوشار سئل وقتی دیر
هئچ بیلمه رم منه نولوب؟	سارالیب گول رنگیم سولوب
شعیدا بولبول ، هاردا قالیب	نه دن گلمه ز؟ گول وقتی دیر
"رضعلی" حالیتا آغلا.	یا مان گونو ، یاخشی چاغلا
دور آیاقا یوکون باغلا	کاروان ، گئدر ، یول وقتی دیر

سنگک کندی یا و آباد - زنبر - حصارچایی - لار - یئنگی کندوچاقچی
کندلرینه کی ، گئچن ایللرده بوکندلرده ارمنی لر یا شایاردیلار قونشو
اولماقا خاطر و تورک ائللری نین بشریت واقلیت لرین حقوقونو

مقدسات و شخصیت لرینه احترام و اعتقادلاری اولماقا و بیزیم شاعریمیزین انسان سئولگی و ارمنی لره احترام قائل اولماقینا گوره رضعی سؤز- لرینده چوخ یئرلرده ارمنی لردن یاخشیلیقلا آد آپاریب و اونلاریین بایراملارینا و مقدس گونلرینه گؤزه ل شعر دئییب . نئجه کی :

گول بایرامی

یولوم دوشدو ارمنی لر کندینه
 نئجه گئیینیبلر باشدان آیاقا
 دولانیرلار ، گلین ایلن ، قیزا ییلن
 بؤلوک - بؤلوک صحبت ایلن ، سازا ییلن
 گوموش کمر باغلا ییلار بئل لره
 بولور پیالا ، آلی ییلار ال لره
 منیملن دانی شیر او شیرین دیلر
 سئیرانا ، چیخیلر نئجه گؤزه ل لر
 عاشیق رضعی اوستا دنا مه فورموندا و مختلف نصیحت لر و مضمونلاریندا
 دا چوخ دگرلی سؤزلر سؤیله ییب و اؤزتورک ائل - اوباسینا یا دگارلیق
 قویوب گئدیب :

حئیفین گلمه دی ؟

چیخمشدین غم سئیرینه
 قاریشدین نادانا گئچدین
 گؤلولونه سن سالدین هوس
 گوهری ائیلهدین شکس
 ساخلادین نامرد دمی نی
 داغیتدین آری جمینی
 چا غیر صدق ایلن علی نی
 سن اوخلادین "رضعی" نی
 یوخا ریدا دئدی کی ، رضعی طبیعت ایلن چوخ الفتی و انسیتی وار -
 ای میس ، مزلقاندا ، سنگک دن آشا قا مرغی و مرغیدن آشا قا بیر "مئیمه"
 آدلی کندوار کی ، او کئددن بیر آد لیم "چای" گئچر ، رضعی "میمه چایی"
 وصفینده بئله دئییب :
 چوخ قیشقیرمه مئیمه چایی
 آت ائلن دیر باشین سنین

شائى رضى على من تالان :

بايرام دان آلميش گئدنده
 باهار اولاندا تئز اوللان
 چوخلاريني سن آپارران
 يوخدور سنين آتا - آنان
 گئجه - گوندوز يوخلاماسان
 دونيادا بير تايين يوخدور
 آلايه بيلير، ياشين چوخدور
 چوخ ياشاران، هئچ اؤلمهرن
 سن "رضعلى" نى گؤرمهرن
 رضعلى سوادسيز اولان - اولان بير آزاده، رحيملى و صاف سادا و پاك
 اورهكلى شاعريميش، طبيعته، انسانا و انسانيته و تارى نين ديلسسيز
 مخلوقاتى، حيوانلارا دا عشق و محبت و علاقه سى و اريميش مرغى لى جعفر
 دائى سيفيريني نه قشنگ اوخشايب :

قادان آليم

بولاق باشى خوروزونان تو يوخدو * حيوان سيفيرا ونو گؤرچك هووخدو
 گويه بولودگليب ها و سووخدو * جانين آل ديشينه گئچ قادان آليم
 كوچايا چيخاندا يئر يورقا * سورا غيندا گزه ر ساغساغان قارقا
 باغا ميز آستيندا بئش توپ قيندير قا * ديشلرينى ايتيت بيچ قادان آليم
 من سنه توكره م نوقلو قنىدى * اؤگره درم سنه من نئجه فنئدى
 قيشين اورتاسيندا يئممين توكندى * فكرين اغيله كينن كوچ قادان آليم
 ياتاقين اولوب دورطووله وزاغا * دوروب دولانه ران سولونان ساقا
 هر وعده من سنى گتديم بولاغا * آغزين دايا كينان ايچ قادان آليم
 قدرت خدادان چشمه لر آخار * "رضعلى" درو بدور بويانا باخار
 كوچالار بوزلايب آياغين آخار * يا و اش گؤتورگنن قيچ قادان آليم
 "آدام اوغلو" ها والانىير، رضعلى اونو اؤز دوز و حقيقى باجاراقى
 و گوجو و امكاناتى حقينده دريندن دوشوندورمگه گؤره بئله بويوروب :

تاماشا

آدام اوغلو ها والانما ها وايا * ياخشى - يامان بيلنده ديرتاشا

- حکم اولوخدادان قعیت بویگردن * پله - پله ، ائننده دیر تاماشا
- چوخ کمراه ائله مه سن ده حالینی * آختار ادب ایلن سن تاپ یولینی
- چوخ مست اولوب آچما پروبالینی * پروبالین سیننده دیر تاماشا
- دئمه کینن جلالین وار ، ذاتین وار * سن بیلکینن هم ظاهر ، هم باطین وار
- چوخ گووه نمه دولتین وار ، آتین وار * آقاج آتا مینندیبر تاماشا
- تیتره بیریبدنین خشک اولور باشین * چکیلر نورگوزدن ، توکولر یاشین
- بیقیلار دؤزوننا ، قوم قارداشین * بیولا سالیب گئده نده دیر تاماشا
- "رضعی" یم من ده یاندیم اودونا * گوردوگون ایشلرین بیرسال یادینا
- ایندی گوره ک کیم وارچاتا دینا * ایکی ملک گلنده دیر تاماشا

عاشیق رضعی نین اثرلری نیندن بیرحصه سیننی توپلامیشیق وقالانینی ده آغیزلاردان ودیللردن بیغیشدیرما قدا بیک ، حیثیف اولسون کی ، رضعی سوز لریندن ، چوخ آرادان گئدیب ، گله جک ده ساوه نین مزلقان بخشی نین سنگک کندی نین نشات ائدن سوادسیز عاشیق رضعی نین دیوانی سوادلی تورک کتابخانالارینا زینت و ثره جک دیر . قوی اوسوادسیز بیلگی لی انسان بیر چوخ بیئرلر کیمی سوادلی لارا درس و ثریب اورنگ اولسون کی ، بوندا ن صونرا اموز آنا دیلیمیزده دانیشیب ، ملی مدنی تیمیز حقینده دوشونک . یادلارا اویماییب آلدانما ییب و اموز دوغما دیلیمیزی آتیب اونوتما - یاق و رضعی دئمیشلی اوره کده کی گیزلین سوزلری دیله گتیره ک :

اوره ک ده کی گیزلین سوزلر

- اوره ک ده کی گیزلین سوزلر * بس نه یفرده دئییله جاق ؟
- اغلدن - ائله ، دیلدن - دیله * مجلس لرده دئییله جاق
- گؤولومه ، گؤرکلیب نه دن ؟ * هم آلاچاقدان ، هم اوجه دن
- زر و زیور گئین بدن * عوضده آغ گئیینه جاق
- نه آنا اولور ، نه آتا * کیمسه اولماز دادا چاتا
- قارینچایا ، حیواناتا * شیرین جانیم بؤلونه جاق
- ایندی قوی اوره کیم آویم * "رضعی" دئر واردیر تابیم
- دوشمنله منیم ، حسابیم * قیامتده ، اولونه جاق

* ***** *